

ČRNA na BELEM

VESTNIK SINDIKALNE PODRUŽNICE ŠT. 1 »LJUDSKA PRAVICA«

PREJELI SMO PREHODNO ZASTAVO!

V petek 9. septembra je naš delovni kolektiv svečano prejel prehodno zastavo LRS, kot najboljši delovni kolektiv grafične industrije Slovenije.

V polni in slavnostno okrašeni dvorani je tov. Urbančič začel zborovanje in najpriserčneje pozdravil goste, ki so prišli k nam, in sicer ministra in člana Politbiroja CK KPS tov. dr. Jožeta Potrča, Čvarkoviča in Sverčiča, zastopnika Centralne uprave iz Beograda, tov. Berganta, zastopnika Glavnega odbora Enotnih sindikatov Slovenije, tovariša Štreklja, direktorja direkcije grafične industrije Slovenije, tov. Pelicono, zastopnika Krajevnega odbora, zastopnike ostalih grafičnih kolektivov ter ves delovni kolektiv »Ljudske pravice«.

Besedo je nato prevzel minister tov. dr. Potrč Jože, ki je v imenu vlade LRS iskreno čestital našemu delovnemu kolektivu k velikemu uspehu in prejemu prehodne zastave. Socialistično tekmovanje je našim delovnim ljudem prešlo že v meso in kri. Zavzelo je najvišje oblike in žanje silne uspehe. Posebno pomembni pa so naši uspehi zato, ker so doseženi pri starih strojih, stari tehniki, ob mnogih ovirah in težavah. Z ozirom na to je presežek plana za 14,86% zelo velik presežek. Toda tako je tudi skoraj v vseh naših podjetjih in zato nas občudujejo ne samo doma, ampak tudi v tujini. Mi delamo s socialistično zavestjo, in prav je dejal francoski književnik Jean Cassou, da nam je treba samo prič.

Ta zmaga ima ogromen pomen tudi z ozirom na politično situacijo, v kateri je dosežena, to je sredi poplave informbirojevskih klevet. Naš tisk piše resnico, in tak bo tudi vedno ostal, in nazadnje izvojeval resnici zmago. Poleg tega mora danes naša grafična industrija zadostiti želji ljudstva po knjigi. Za petletko je treba ogromno knjig in ljudstvo jih potrebuje celo več, kakor jih moremo napisati in natisniti. Naše delo je uspešen odgovor na klevete. Čez dve ali tri leta pa bo naše delo še uspešnejše, kajti takrat bodo v naših tiskarnah in tvornicah že stali moderni stroji.

Nato je tovariš minister izročil kolektivu prehodno zastavo, denarno nagrado v znesku 95.000 dinarjev in diplomo, podpisano od predsednika Vlade. V imenu kolektiva pa so se zahvalili Poženel, Skalar in Krmeljeva.

Govorili in čestitali so še tovariš Bergant, tovariš Štrekelj, tovariš Čvarkovič ter tovariš Ilovar, direktor tiskarne »Ljudske pravice«, ki je čestital v imenu uprave podjetja ter omenil

med drugim, da smo po zaslugi racionalizatorjev, udarnikov in novatorjev najboljši v Sloveniji — in še več, kar se kvalitete tiče, smo najboljši v državi. Nato je naštel naše udarnike in razdelil nagrade. Dejal je: Pri izpolnjevanju planskih nalog si je s požrtvovalnim delom priborilo častni naslov udarnika 21 tovarišev in tovarišic, i. s.:

Šestkratni udarnik tov. Poženel, str. stavec, štirikratni udarnik tov. Hvastja Franc, kemigraf; za dvakratne udarnike pa tov.: Jerič Ivan, strojnik, Urbančič Franc, stavec, Cizelj Janez, elektro-monter, Hvale Maks, knjigovez, Povše Marija, knj. delavka, Ivančič Vladimir, str. stavec, Skalar Marijan, strojnik. — Prvič se proglašajo tov.: Leskovic Rudolf, strojnik, Vec Jože, pom. delavec, Selan Roza, vlagalka, Accetto Dušan, bakrostrójnik, Friedel Leon, meter, Gale Stanko, str. stavec, škofic Drago, strojnik, Cerjak Ana, vlagalka, Hartman Lojze, roto-strojnik, Hrovat Albin, stavec, Srakar Ivan, knjigovez, Beranek Riko, litograf.

Poleg udarnikov pa nagraduje sindikalna podružnica sporazumno z upravo podjetja za marljivo delo 37 tovarišev in tovarišic, in sicer:

II. KONGRESU GRAFIČARJEV NAŠ BORBENI POZDRAV!

Delovni kolektiv »Ljudske pravice« pošilja II. kongresu grafičarjev svoje borbene pozdrave! Kot najboljši kolektiv v republikli, nagrajen s prehodno zastavo, se v polni meri zaveda svojih nadaljnih dolžnosti in ponosen na svoje uspehe in na uspehe celotne naše domovine obljublja, da bo še nadalje vložil vse svoje sile za izvršitev in prekoračenje petletnega plana. Neumorno v službi resnice in pravice bo naša črna-bela umetnost še nadalje razkrinkavala vse laži in klevete Informbiroja in širila besede o stvarnem stanju v naši domovini in o njenem nepremagljivem razvoju v socializem. Naprej za zmago linije naše Partije in njenega Centralnega vodstva s tovarišem Titom na čelu!

Ves naš odgovor, ves dokaz — petletka naša teče!

Naj živi II. kongres grafičarjev!

Berlan Franc, Ban Pavel, Bašelj Franc, Ban Lojze, stereotiper, Ažnoh Edvard, Cesar Ivan, Čebokli Ivan, Florjančič Franc, Fink Joža, Fiker Avgust, Gašperlin Otmar, Jamnik Jože, Korenčan Janez, Končar Milica, Kraševič Franc, Kregar Jakob, Likovič Marija, Mikolj Albina, Možina Marijan, Maver Ivan, Miklavčič Kati, Martinčič Rudolf, Prešeren Franc, Porenta Janez, Porenta Anton, Premru Ferdinand, Pezdír Franc, Stanovnik Štefka, Svetič Franc, Šturm Rado, Sešek Jože, Trtnik Roza, Štrukelj France, Uršič Feliks, Vilhar Matija, Zemljčič Janez in Žnidaršič Tone.

V medoddelkovnem tekmovanju si je priborila prehodno zastavo in s tem naslov najboljšega oddelka v podjetju knjigotisk-strojnika.

Tovariši in tovarišice, še enkrat se zahvaljujem celotnemu kolektivu in vas pozivam, da napnete vse sile, da bomo letošnji plan dosegli že 29. novembra. Naši udarniki in racionalizatorji, heroji dela v rudarstvu in ostalih industrijah, naj bodo za vzgled vsakomur, kako je treba graditi socializem. — Podvojite medoddelkovna tekmovanja, premagajte vse težave, kajti le z vztrajnim delom boste dokazali vsem našim klevetnikom, da smo na pravi poti, iz katere ne bomo krenili in od katere nas za dosego končnega cilja ne bodo odvrnile nobene še tako umazane informbirojevske klevete. Naše neumorno delo naj bo dokaz, da z ostalimi delovnimi množicami zavestno gradimo socializem pod modrim vodstvom našega ljubljenelega maršala Tita in naše Partije.

Ko je tovariš Ilovar končal s poročilom, smo z glasnim ploskanjem sprejeli velike obveze — namreč, da letni plan izpolnimo do konca oktobra in da ga do konca leta presežemo za 20 odstotkov. Do konca leta bomo uvedli tudi brigadni sistem dela.

Ko so bile te obveze sprejete, so drug za drugim začeli vstajati posamezni udarniki in racionalizatorji, ki so povečali svoje individualne obveze. Prvi je vstal tovariš Hvale, ki je obljubil, da bo odslej izpolnjeval normo 138% (do sedaj jo je 128%), nato Poženel, ki je povečal svojo obvezo od 106% na 110%, za njim tovarišica Povše Marija, ki je med drugim napovedala tudi tekmovanje svojim tovarišicam. Drug za drugim so vstajali naši junaki dela, in tako hitro podajali svoje obveze, da specialni dopisnik »Črna na belem« ni mogel vse prenesti na papir in zabeležiti tako, kot je treba.

POROČILO O TEKMOVANJU V ČAST II. KONGRESA GRAFIČARJEV

Upravni odbor je v tem razdobju imel 6 sej in 2 sestanka z grupnimi poverjeniki. Organiziral je posebno komisijo, katere naloga je bila kontrolirati izvrševanje sklepov po oddelkih za vse sektorje dela. Člani te komisije so skupno z grupnimi poverjeniki po oddelkih organizirali tedenske sestanke, kjer so se obravnavale težkoče in uspehi oddelka kot celota v zvezi s planom tekmovanja. Teh sestankov je bilo 35.

Skupno z vodstvom podjetja smo organizirali brigado za sečnjo drv, katera je do danes že naredila potrebno količino drv in od teh že eno četrtino dostavila svojim članom.

V zvezi s splošno sečnjo drv široke potrošnje, organizirane po KSS, smo prav tako skupno z vodstvom podjetja poslali zahtevano število naših članov, katerih je 15 ter sta se od teh vrnila 2 zaradi zdravstvenega stanja, ostali pa so še sedaj na delu.

V pomoč naši brigadi na sečnji drv smo organizirali 10 nedeljskih delovnih akcij, katerih se je udeležilo 384 oseb. Za delo na Pšati smo poslali 2 tovariša v brigado. Kljub vsemu temu pa je delo po oddelkih teklo brez zastoja.

Izvedli smo volitve delegatov za drugi kongres grafičarjev in volitve delegatov za pozdrav kongresa. Vso skrb smo posevečali delu oziroma naročilom v zvezi z drugim kongresom, katera so bila vsa izdelana s prostovoljnimi urami. Vso pomoč je upravni odbor nudil mladinski organizaciji in industrijski gasileki četi, za katero je skrbel, da je imela redne vaje.

V pogledu splošne evidence smo v tem času uvedli kartoteko.

Komisija za zaščito dela je v tem razdobju imela dve redni seji, kjer se sproti obravnavalo aktualne probleme in higijske zaščite na splošno.

Predvsem je bilo usmerjeno delo komisije v organizacijo večje čistoče po vseh oddelkih v podjetju. V to svrhu so bili izvedeni stalni pregledi vseh prostorov tiskarne in obratne restavracije. Ravno tako tudi vseh stanovanjskih prostorov, kjer so se vsi nedostatki sproti sporazumno z upravo podjetja odpravljali. V tem pogledu so bili podzvzeti koraki glede desinfekcije stanovanjskih prostorov, kuhinje v restavraciji in pa uničevanja mrčesa in miši po nekaterih delavnicah. Glede boljše organizacije dela tiskarniških snazilk je bilo vodstvu podjetja stavljeno več predlogov.

Obratna ambulanta je bila predmet vse pozornosti komisije. Izpopolnjena je bila zaloga vseh zdravil in obvezilnega materiala. Na betonskem tlaku ambulante je bil nameščen nov lesen pod, v teku so pa priprave za instalacijo vodovoda v tem prostoru. Komisija je stavila vodstvu podjetja predlog za nabavo nosil in odeje. V vseh oddelkih so omarice za prvo pomoč stalno nadzorujejo in sproti izpopolnjujejo s sanitetnim materialom.

Zaščitne naprave pri strojih se sproti izboljšavajo. V tem času so bile preurejene in izpopolnjene zaščitne mere pri treh offsetnih strojih v litografiji in pa pri stroju za tiskanje platnic in knjižnih hrbov v knjigovoznici. Pri tovornem dvigalu je bila izvedena generalna reparatura motorja in ostalih zaščitnih naprav v vseh nadstropjih. Upravi podjetja so bili stavljeni nadaljnji predlogi za izvedbo nekaterih zaščitnih mer pri šivalnih strojih v knjigovoznici in pri zaganjačih na nekaterih drugih oddelkih.

Izvedla se je generalna prezidava in dokončna ureditev litografske brusilnice.

Dosedanja steklena streha je bila odstranjena, nameščena pa je bila nova pločevinasta streha. V tem delovnem prostoru je bil nameščen tudi nov strop, kjer ga do sedaj ni bilo. Severna stena brusilnice je bila odstranjena, na to mesto pa sta bila vzidana dva dvokrilna okna v izmeri po 2×1,50 m. V tem delovnem prostoru je bila na novo izvedena vsa električna napeljava v predmetu, za boljše razsvetljavo pa je bilo poskrbljeno s tremi uličnimi armaturami. Montirana je bila nova brusilna miza in pa vodovod za redno izplakovanje iste. Požarni zid, ki je po nepotrebnem zaviral dotok svetlobe in zraka v zgornje prostore pretiska, je bil odstranjen.

V litografski strojnici je bila izvedena iz prejšnjega ročnega skladišča prezidava za umivalnico in kopalnico. V prvem prostoru je bilo montirano novo umivalno korito iz umetnega kamna in štiri vodovodne pipe. V naslednjem prostoru pa so bile nameščene dve prihi. Napeljana je bila tudi centralna kurjava za ogrevanje vode na električno strujo, ki oskrbuje toplo vodo tudi za umivalnico.

V času tekmovanja je bilo izvedeno čiščenje vsega podjetja (prostorov, strojev itd.). Za čiščenje regalov ročne stavnice smo nabavili električni sesalec.

Serijski zdravniški pregled se zaradi objektivnih razlogov v teh dveh mesecih ni tako razvijal kot bi bilo to želeli. Zaradi velikega pomanjkanja delovne sile, katere gotov procent je v brigadah, in zaradi dopustov zdravniškega kadra v zavodu za soc. zavarovanje, so bili pregledi sporazumno za dobo 1 meseca odgodejeni na poznejše razdobje.

Obratnih nezdod v tem času ni bilo v podjetju. Delovni pogoji so bili zadovoljivi. Zabeležen je en slučaj takojšnjega odpusta iz službe. To je bil tov. Zrnec, referent za preskrbo, ki je zagrešil prekrške, za katere je bil izročen v nadaljnji postopek Notranji upravi.

Dne 26. in 27. avgusta je bil izveden redni letni komisijski ogled vseh prostorov podjetja izpred sanitarne inšpekcije in Inšpekcije dela.

Kulturno prosvetna komisija je v času tekmovanja uspešno zaključila svoje delo, izpolnila je vse svoje obveznosti, razen števila kinopredstav, katera je bila samo ena, druga pa je izostala zaradi tehničnih težkoč. Političnih aktualnih predavanj smo imeli po oddelkih 52 s 82% udeležbo članstva. Prav tako smo obvezo glede treh izdaj internega lista »Črno na belem« v celoti izpolnili. V času tekmovanja smo organizirali tudi svoj orkester, prav za prav šramel, ki je v tem času sodeloval pri kulturno prosvetni prireditvi v patronatu.

V lastni dvorani smo priredili nastop domačega dramskega krožka, katerega je obiskalo 150. gledalcev.

Druga kulturno prosvetna prireditve je bila v našem patronatu, v domu onemoglih na Poljanski cesti. Poleg tega smo v času tekmovanja še organizirali obisk razstave partijskega tiska v domu Armije z udeležbo 70 članov. Pridobili smo 16 naročnikov za II. Temo Bilten GŠ. 1941-45 in 50 naročnikov za ekonomsko filozofsko knjižnico Cankarjeve založbe. Svojo sindikalno knjižnico smo pomnožili za 8 knjig. Za volitve delegatov smo pripravili referat. Prav tako smo imeli protestno zborovanje z referatom in resolucijo v zvezi z notami Sovjetske zveze. Nudili smo vso pomoč odboru, ki ima nalogo, da organizira razstavo v zvezi s kongresom.

Fizkultura. V tekmovanju smo zajeli vse sekcije fizikulturenega aktiva, starejši člani pa so se vključili v balinarski krožek, udeležba mladine je bila sorazmerno majhna, ker je bilo 35% nje v grafični šoli. Od našega članstva je vključenih v razna društva 57 članov in to 32 v telovadna društva, 17 v razna splošna društva, 8 v planinsko društvo.

Dne 7. avgusta smo se udeležili dneva fizikulture na vodi v Vevčah z udeležbo 34 članov. Moštvo odbojke je odigralo skupaj 9 iger. Na letnem telovadišču v Tivoliju smo imeli 17. avgusta lahkoatletsko tekmovanje za prvenstvo naše podružnice z udeležbo 46 članov.

Nogometno moštvo našega aktiva je odigralo 5 tekem.

Tudi lahkoatletskega tekmovanja za prvenstvo ljubljane smo se udeležili z 38 člani ter pridobili: člani 210,7 točk, mladina 119,8 točk. Balinarji so imeli eno tekmo, in sicer z ekipo »Saturnusa«.

Imeli smo tudi mesebojno tekmo med I. in II. moštvom za sestavo reprezentance.

Poleg tega so bili še treningi, in sicer: moštvo odbojke je imelo 5 treningov, lahkoatletska ekipa je imela 4 treninge z udeležbo 16 članov, nogometno moštvo je imelo 1 trening, balinarji so imeli 10 treningov z udeležbo po 15 članov.

Šahovski krožek je enkrat vadil in se je te vaje udeležilo 14 članov. Prijavili smo tudi udeležbo pri grafičnem fizikulturenem dnevu v Celju in so vsi ti treningi bili izvedeni v ta namen. Priredili smo tudi visokogorski izlet na Triglav z udeležbo 13 članov.

Tarifno-tekmovalna komisija je imela 4 seje in je bila v stalnem stiku s komisijami po oddelkih. Napovedala je tekmovanje vsem kolektivom Slovenije v čast II. kongresa. V svojem kolektivu je organizirala medoddelkovno tekmovanje. Na volitvah delegatov za naš kongres je po vseh oddelkih organizirala sprejetje individualnih obveznosti, od katerih so izpolnjene:

KNJIGOTISK STROJNICA

Kot poseben uspeh našega delovnega kolektiva je, da bodo ilustracije revije »Jugoslavije« stiskane v krajšem roku kot smo se obvezali, kljub temu, da smo dali minimalni termin in da sta med tem časom zbolela dva strojnika, vključena v ta dela. Tisk bo izvršen 4 dni pred rokom, in to v knjigotisku in bakrotisku, kakor je bilo predvideno.

Temeljito čiščenje strojnice (vseh strojev in oddelka) 100%.

Obveznosti, da bodo vsa normirana dela izvršili 100%, so tovariši in tovarišice dosegli:

Zemljič Ivan 101,02%, Meden Rudi 101,01%, Lah Janez 101,07%, Fatur Slavka 101,05%, Jeriha Ivanka 101,01%.

Tovarišica Selan Rozi je tiskala samo eno naklado, svojo obvezo v prihranku papirja pa je izpolnila 33%.

Prostovoljno delo na gradbiščih

Zemljič Ivan 32 (+ 2) ur, Ferenc Jože 16 (+ 1) ur, Lah Janez 16 (+ 1) ur, Jeriha Nada 32 (+ 16) ur, Jeriha Ivanka 33 (+ 17) ur, Metič Drago 16 (+ 16) ur, Joreha Jože 36 (+ 16) ur, Blažič Ida 16 (+ 6) ur, Škofic Drago 16 (+ 6) ur, Januš Francka 16 ur, Pospišil Marija 51 (+ 35) ur.

Obveznost nista izpolnili Snaj Milka in Marušič Kristina.

JUGOSLAVIJE SINDIKALNE PODRUŽNICE ŠT. 1 »LJUDSKE PRAVICE«

Pri čiščenju oddelka so izpolnili svojo obveznost

Zemljčič Ivan, Ferenc Jože, Jeriha Nada, Knapič Francka, Zrimšek Pavla, Volčanjšek, Mihelič Pavla, Matič Drago, Marušič Kristina, Turšič Jelka.

Poleg tega je Orel Rozalija napravila še 3 ure. Obveze ni izpolnila Cerjak A.

Tovariš Svetic je svojo obvezo v zvezi z izhajanjem lista brez zamude v pogledu tehničnih zaprek 99% izvršil (enkratna malenkostna zamuda zaradi obnove električnega motorja). Papirja je prištedil 13%. Prostovoljnega dela je opravil 40 (+10) ur.

KNJIGOVEZNICA

Celotna obveza grupe v pogledu čiščenja je bila izpolnjena 100%. Vsi tovariši, ki so se obvezali, da bodo kvaliteto izboljšali, so pa izpolnili od 0,50 do 2,50%.

Za čiščenje strojev so vsi tovariši izpolnili obveznost 100%-no.

V delu po normah pa so dosegli:

Rakar Jožefa 105%, Povše M. 107%, Čuk Leni 109%, Srakar Ivan 108%, Apfel Vladimir 101%, Pirc Marija 100%, Jeras Ančka 99%, Srakar Ema 106%, Bizovičar Jožefa 101%, Meršol Kati 102%, Papler Francka 100%, Punčoh Danica 93%, Smuk Marija 100%, Peternel Pavla 96%, Adamič Jožica 100%, Kopač Mici 93%.

Prostovoljno delo:

Srakar Ivan 38 (+28) ur, Apfel Vladimir 32 (+16) ur, Pirc Marija 32 (+12) ur, Borštnar Jože 32 (+12) ur, Trontelj Franc 56 (+36) ur, Čuk L. 32 (+12) ur.

LITOGRAFIJA

Pretisk je izpolnil:*

Kopirnih plošč štđ. 1 40, 36, —4.

Plošč s pretiskom štđ. 1 10, 26 +16.

Plošč s črtanjem štđ. 1 6, 3, —3.

Kopirni kamen 30, 13, —12.

Odtis stavka s preparacijo 8, 4, —4.

Ker so dali postavko, da v primeru nežadostne zasedbe navedenih faz dela operacijo po značaju dela, so isto vrednost za svoj plan izpolnili 147,05%.

Risalnica je svojo obvezo 600 produktivnih ur izvršila z 246 urami.

Offsettisk:

Priprav 40, 66, +26.

Edinic tiska 650, 480, —176.

Prostovoljno delo

Margon Sašo 16 ur, Matič Mirka 16 ur, Jarc Ivanka 10 ur, Kikelj Ivanka 18 ur, Kregar Jakob 18 (+6) ur.

Prav tako so obveznost čiščenja oddelka izpolnili 100%-no.

Neupravičene izostanke so odpravili.

PISARNA TISKARNE

Finančni, planski in mezdni oddelek so izpolnili svojo obvezo 100%-no. Prav tako je tov. Neuman Jože svojo obvezo izvršil 100%-no.

EKSPEDIT

Tov. Gašpari Tončka je svojo obvezo izpolnila 100%-no, poleg tega pa opravila še 8 ur prostovoljnega dela.

V prostovoljnem delu so svojo obvezo izpolnili: Trtnik Rozi 82 (+62) ur, Tavčar 16 (+4) ure, Lampret Ivan 32 (+12) ur, Pahor Lojzka 32 (+12) ur.

Obvezo ni izpolnila tovarišica Povše Meri.

* Prva številka pomeni obvezo, druga izpolnitev, tretja razliko.

KLISARNA

Privšek Jože je izpolnil obvezo delnoker nadomestuje tov. oddelkovodjo. Zupan Igor je izpolnil 100%-no svojo obvezo (razen za čas, ko je bil v brigadi), Korenčan Janko, Meintinger in Kolarič so izpolnili obvezo 100%-no. Hren Lado je izpolnil 100%-no obvezo v kulturno-prosvetnem in prostovoljnem delu v podružnici. Da šahovskega predavanja in simultanke ni izvršil, ni njegova krivda.

STROJNA STAVNICA

Tov. Ivančič Vladimir je izpolnil svojo obvezo 100%-no in jo presegel za 14%.

Tov. Šturm in Friedl sta svojo obvezo 100%-no, v prostovoljnem delu pa so tov. Gale, Maver, Resnik in Brajnik izpolnili 94% svoje obveze.

RESTAVRACIJA

Obveze glede čistoče, serviranja in zboljšanja hrane so izpolnili 100%-no.

V prostovoljnem delu so svojo obvezo izpolnili: Vodenik Pepca 15 (+5) ur, Tome Milka 15 ur, Jerkič Karla 8 (—2) uri, Miklavčič Marija 10 (—5) ur, Krašovec Jožica 12 (+2) uri, Kamenšek Angela 17 (+11) ur, Besal Rozi 10 (—5) ur, Švigel Marija 10 (—5) ur, Pirc Francka 17 (+2) uri, Opara Ivan 20 ur, Samsa Boža 16 (+11) ur, Florjančič Mira 16 (+11) ur.

V celoti je bila obveza prekoračena za 4 ure. Obvezo nista izpolnili Kokalj Ivica in Avsec Marija.

UPRAVA

1. Delovna disciplina: v času tekmovanja je bilo 12 zamud (od 5—10 min.).
2. Vsa dela so spravili na tekoče.
3. Napake so zmanjšali za 1,25%.
4. Materiala prištedili za 1%.
5. Sindikalne obveze izpolnili 100%.

Prostovoljno delo

Strel Franc 18 (—2) ur,

Varga Ludvik 13 (—7) ur,

Jenko Marija 7 (—3) ur,

Bizilj Marija 7 (—3) ur,

Ivetav Angelca 7 (—3) ur,

Škraba Tončka 7 (—2) ur,

Bukovac Alojz 28 (+13) ur,

Okoren Mihaela 28 (+18) ur,

Keren Jernej 28 (+13) ur,

Pistotnik Tončka 12 (+2) ur.

Poleg obvezancev so naredili še:

Avsenik Gizela 19 ur,

Skok Ivanka 14 ur,

Miklošič Angela 7 ur,

Pavlin Mimi 20 ur,

Bradač 5 ur,

Lampič Rozi 7 ur,

Metlar Franc 5 ur,

Trtnik Marija 6 ur.

KMEČKI GLAS

Prostovoljno delo

Fajon Roža 16 (+12) ur,

Uršič Franc 16 (+12) ur,

Zidar Iva 16 (+12) ur,

Kavčič Nataša 3 (—1) ure,

Fajon Slavka 16 (+12) ur,

Fajon Jože 16 (+12) ur.

Poleg tega sta še tov. Pivko Vladimir in Šmid Jože naredila vsak po 16 ur. Celotno obvezo so prekoračili za 81 ur. Svoje obveze nista izpolnila Grinfeld Marija in Bucik Peter.

Socialno skrbstvo in dopusti

Komisija je imela 3 seje, na katerih je bila osrednja točka nadzor nad bolezenskim stanjem našega članstva, obiski naših bolnikov in tovariška pomoč.

V tem času smo imeli 20 obiskov ter ugotovili, da ni bilo primera namernega izkoriščanja bolniškega staleža. Za Dom onemoglih prirejamo stalno zbirke ter smo jim kot pomoč za nabavo radio aparata nakazali 4000 din.

Ob priliki kulturno-prosvetnega nastopa smo jih tudi obdarili.

V pogledu zdravstvenega pregleda nad našimi člani smo v stalnih stikih z uradnim zdravnikom dr. Pečetom; pri tem se oslanjamo na rezultate letnih serijskih pregledov.

Socialna zakonodaja se točno izvaja, tozadevnih pritožb ni.

Od naših članic so trije otroci v jaslih oziroma v DID-u, vsled pomanjkanja masti pa jih še ne oddajo. V kratkem bo to število še naraslo.

Dopusti, katerih je izkoriščenih že nad 75%, tečejo v redu. Pridejo momenti, ko se od plana mora odstopiti, vendar se v teku enega meseca to izenači. Dosedaj ni bil v letošnjem letu nikomur iz našega kolektiva dopust plačan, izostanki pa se od dopustov odšteva. V času tekmovanja nismo imeli nobenega takega primera.

Uputnice smo pravočasno razdelili. V našem počitniškem domu je bilo do sedaj na oddihu 250 članov oziroma njih svojcev. Znižano voznino na železnici je v času tekmovanja izkoristilo 178 naših članov. V zvezi z dopusti je bilo izdano iz fonda okrevalskega 4 članom podpore 4940 din, iz fonda za pomoč članstvu pa enemu članu 2000 din.

Preskrba in stanovanje

Naš delovni kolektiv ima svojo delavsko-uslužbeno restavracijo, ki ima svojo ekonomijo na Kodljevem. Ta služi za zboljšanje hrane našim abonentom.

Pravtako pa ima naš kolektiv svojo ekonomijo, katere obdelovanje se vrši pretežno s prostovoljnim delom naših članov.

V stanovanjskem pogledu ima naš kolektiv dve stanovanjski hiši, vendar je to premalo za rešitev vseh problemov naših članov.

Imeli smo svojega preskrbovalca, ki pa je bil pred enim mesecem odpuščen, ker je imel nepravilen odnos do sotovarišev, kateri so na sečnji drv in katerim bi v tem času moral posvečati največ pažnje. Tovarišem, ki so odšli na sečnjo, so bili kupljeni novi močni čevlji. Od predmetov široke potrošnje pa je v tem času naša podružnica imela za 75.000 din prometa. Vzrok temu je odpustitev oziroma zamenjava preskrbovalca.

Ljudska tehnika

ima tri krožke in sicer modelarski (letalski), avto-moto in fotoamaterski. Članov je 102. Najaktivnejši je modelarski krožek, ki ima redno tedenska predavanja ali praktično delo. Avto-moto krožek je s predavanji končal; težkoča pa je z nabavo potrebnega avtomobila za šolo in vožnje. Člani modelarskega krožka Ljudske tehnike našega kolektiva so dosedaj naredili že tri četrtine šolskega jadralskega letala, katerega bodo rabili za nadaljnje razvijanje znanja o letalskem športu.

Prostovoljno delo

Prostovoljnega dela smo v času tekmovanja opravili 11.012 ur, to je 23.93 ur na enega člana. Od teh je bilo izvršenih 510 ur v podjetju in 10.511 ur na raznih gradbiščih oziroma akcijah (Pšata, zbirni kanal, sečnja drv, ekonomija).

KAJ VSE SEM VIDELA IN DOŽIVELA, KO SEM

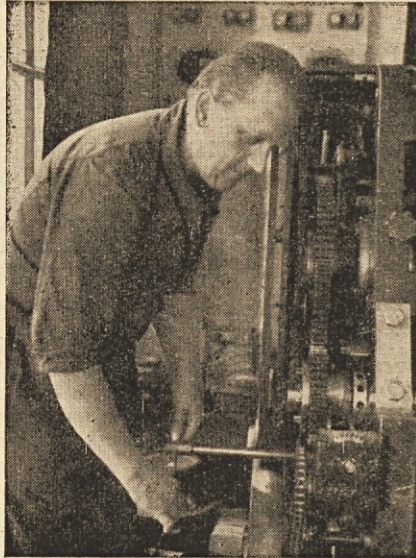
»Nič Ti ne bo škodilo, če se spoznaš z delom in delavci v tiskarni,« mi je dejal tov. Grabnar, »pojdi in oglej si vse!« Vabila sem se razveselila. En dan pred nastopom službe pri »Ljudski pravici« so mi pri jutranjem prebiranju časopisa obtičale oči na močno poudarjenem naslovu: »Vlada LRS je podelila prehodne zastave in nagrade najboljšim delovnim kolektivom«. Med šestnajstimi odlikovanimi je bil imenovan tudi kolektiv naše tiskarne. To je bilo skoraj vse, kar sem vedela o tiskarni »Ljudske pravice«. Manj razveseljiva kot prva je bila druga vest, naj o obisku v tiskarni napišem reportažo, svojo prvo reportažo za »Črno na belem«.

Predstavljam vam svojega prvorojenca!

V strojni stavnici.

S tov. Sintičem, mojim vodičem po tiskarni, sva vstopila v dolgo, ozko sobo, strojno stavnico. Za velikimi »Linotypi« delajo strojni stavci. Nič se ne zmeni za naju. Že pred vrati me opomni vodič: »Veste, takih obiskov niso nič kaj veseli. Vsako minuto jim je škoda. Čim manj jih izprašuj!«

Pristopila sva k stavnemu stroju, kjer dela tov. Šturm. Prsti mu naglo brze po tipkah, medtem ko mi vodič pojasnjuje ves delovni proces. Morda se tov. Šturm ni zdelo pojasnilo najboljše — mož je spregovoril! Obrazložil mi je in praktično prikazal delo strojnega stavca. Rada bi ga vprašala še kaj o normah, presegu norm v njihovem oddelku, udarnikih, predkongresnem tekmovanju, pa sem — upoštevajoč nasvet mojega vodiča in iz obzirnosti vprašanje prihranila za koga drugega. Delo je normirano, predolgo nadlegovanje tov. Šturma bi lahko povzročilo, da ta dan ne bi dosegel norme! Vljudno sem se zahvalila za vsa pojasnila in se umaknila od stroja. Med ogledovanjem pravkar odtisnjenega korekturnega stolpca mi je moj vodič pripovedoval: »Naši strojni stavci so zelo delavni, preseganje norm je za njih nekaj vsakdanjega. Za 17% so v zadnjih mesecih prekorčili normo. Nehote se spoštljivo ozrem po stavcih. Moj vodič je menda razumel pogled, ki je iskal med prisotnimi najzaslužnejše. »Poglejte, oni-le pri zadnjem stroju, je najboljši stavec. Že šestič bo postal udarnik!« Odšla sva k njemu. Izza očal naju za hip motre mirne oči tov. Poženela. Ravnokar stavi francoski tekst. Prosila sem ga, naj mi pove, kako dela, da ima take uspehe. »Sedem let,« je začel, »sem delal v ročni stavnici, od 1922 pa sem v strojni. Nič čudnega mi, če sem se delu že privadil.« Skromnost je zvenela iz vsake spregovorjene besede najbolj zaslužnega člana vsega kolektiva. »Koliko ur pa delate dnevno?« — »To zavisi od dela. Če mora stavek takoj v tisk, ure niso važne!« mi je tov. Poženel

Accetto Dušan

odgovoril z nasmehom. Rada bi spoznala še tov. Ivanciča, dvakratnega udarnika, potem Perovška, Galeta, Mavra, Kraševca — skratka vse udarnike v strojni stavnici.

Med ročnimi stavci.

Drugi dan sem dobila novega vodiča, tov. Neumana. Najprej sva odšla v ročno stavnico. Koliko vrst rajrazličnejšega dela: revija Jugoslavija, Angleška vadnica, razno tabelsko delo, Naša žena, Komunist, Lovca — skratka pestrost. Nekdo pripravlja za zvezno ministristvo za gradnje posebne tabele za preračunavanje trase na Avtostradi. Prve poleg tabele že služijo svojemu namenu. Pozanimam se za najboljše delavce v oddelku. Težko je to ugotoviti, ker vsi pridno delajo. »Po večini delo za lomljenje revij ni normirano, preveč raznovrstno je,« mi je povedal tov. Urbančič, ki je bil 1947. leta udarnik. Rada bi spoznala še Horvata Albina, ki dela komplicirane tabele in ima vse delo normirano. Normo presega po 15—30%. Približno 50 let je star, pa ima v sebi toliko življenjske sile, da bo letos proglašen za udarnika. Škoda, da je bolan.

Na steni visi pritožna knjiga. Odprem jo in čitam. Nekdo se je pritožil, češ, da ima prenizko časovno normo. Moj vodič mi obrazloži, da uprava skupno z vodjom oddelka in oddelkovim poverjenikom pregleda pritožbe in če se delavcem res godi nehoti krivica, jo takoj popravijo. Takole knjigo bi poslala Kominformbiroju kot majhen, a pomemben odgovor našega delavca na njihove klevete!

V meternici.

Iz strojne stavnice vodijo vrata v meternico. Pregledane in popravljene svinčene vrste vlagajo meterji v posebne čolne, jih opremijo z naslovi in vmesnimi črtami po navodilih tov. Vrečarja in svoji uvidevnosti. Nikogar ni v oddelku. Tov. Sintič mi pove, da je tov. Friedl izredno spreten delavec. V ročni stavnici, kjer istočasno dela, zelo visoko presega normo, tako da bo v kratkem proglašen za udarnika.

Skazi stereotipijo.

V majhnem prostoru, natrpanem z drobnimi svinčeni ploščami, ploščicami in razno drugo drobnarijo dela Lojze Štrubelj. Počasi drsi kovinast obličje po

svinčeni plošči in jo gladi. Več manjših strojev je postavljenih okoli njega. Z vsemi dela on sam in pripravlja slepi tiskarski material. 25 let že dela v naši tiskarni. Njegovo delo ni normirano, preveč različno je.

V drugem delu stereotipije stojita mirno kalander in stroj za vlijanje svinčenih roto-plošč ter čakata delovnih rok. Tov. Štrubelj pozna tudi to delo, saj večkrat ponoči pomaga svojemu tovarišu pri vlijanju »Ljudske pravice«.

Pri naših fotografijah.

Veliki reprodukcijski fotoaparati, duh po kemikalijah. Na podolgovatih mizah leže fotografije in slike, pripravljene za preslikanje. Tov. Hren ravnokar izpira stekleno ploščo, ki jo je pripravil v emulziji. Med delom mi je pojasnjeval: »Ni nas mnogo, zato vsak dobro izrablja svoj delovni čas. Norm pa za enkrat še nimamo postavljenih.« Potem mi je pravil o delu v njihovem oddelku. Tudi racionalizatorja imajo fotografii. Evžen Kolarič se je že dolgo časa ukvarjal s poizkusi, kako bi izboljšal pokvarjeni in neuporabni klej, ki so ga imeli v precejšnji zalogi. Uspelo mu je. Julija je postal racionalizator. Obiskala sem tudi Doro Korenovo, ki o kopirnici prenaša kopije pozitivna s foto plošč na cink. Težko delo, ki ga pred vojno žene niso opravljale, mladinke prav nič ne utruja.

Klišarna.

Grafikoni kažejo neverjetno lepe delovne uspehe. V prvem četrtletju so izpolnili že ves letni plan. Moj vodič zaprosi tov. Hvastjo, naj me spozna z delom. Tov. Hvastja, trikratni udarnik, vzame cinkovo ploščo in me vodi v jedkalicnico. S pomočjo solitne kisline jedka sliko, dokler ne dobi potrebne reliefne oblike. Izjedkani klišee najprej izmije, nato pa retušira. S posebnim odtiskovalnim strojem ugotovi kakovost klišaja. »To delo je normirano,« pojasni tovariš Hvastja. »Po kakovosti in kolikosti, merjeni na kvadratne centimetre, ugotavljamo presek norme. 4 udarnike ima klišarna: mladega Hvastjo, Korenčana, Štruklja in Majtingerja skoraj vsi so večkratni udarniki. Vkljub štirim udarnikom pa presega celotni oddelček normo povprečno samo za 1—2%.

V bakrotisk strojnici.

Nekaj časa sva ostala z vodičem v strojnici bakrotiska. Stroji tečejo. Bakreni valji s preslikanimi filmskimi negativi se počasi vrte. S pomočjo barv se ustvarjajo na finem papirju barvane fotografije. Ban Pavel, starejši polkvalificirani delavec, ostrga po končanem tisku valj in ga pripravi za nov tisk.

Friedl Leon

Urbančič France

HODILA SKOZI TISKARNO »LJUDSKE PRAVICE«

V knjigotisku.

Vodič me predstavi mlademu resnemu Skalarju. »Povej kaj o sebi in svojem delu,« ga je naprosil. Skalar, dvakratni udarnik, je pogledal na stroj, kjer se tiskajo barvni klišeeji. Začel je o delu, potem pa sva prešla na pogovor o njem samem. Sindikalni funkcionar je, odgovarja za socialno skrbstvo, precej zaslug ima tudi, da je našim delavcem preskrbljen odih v Lovranu. Na svoje delo je ponosen.

Poleg Skalarja dela Jerič. Najbolj kvalitetno delo opravlja od osvoboditve. S kakšnim veseljem mi kaže živobarvne tiske za Jugoslavijo. Povedal mi je, da so barvne priloge za Vestnik umetnikov, najboljše ilustracije, vse slike za knjigo Očesne bolezni, Rak, Botaniko, njegovo delo. »Vestnosti in velike natančnosti zahteva moj stroj. Preden začnem delati, ga temeljito pregledam, da dela brezhibno,« je pripomnil.

S tov. Neumanom sva se ustavila še pri Selanovi Rozki, prvi vlagalki, ki je dosegla pogoje za udarnico. Tov. Selanova je v predkongresnem tekmovanju svojo osebno obvezo preseгла za 33%. Rozka je najmarljivejša delavka v oddelku. Kako cení vodja oddelka njeno delo, pa se vidi po tem, da vlaga ravno ona vsa ikomplcirana dela.

Rada bi spoznala še vodjo oddelka tov. Ažnoha, edinega racionalizatorja v oddelku. Njega težko dobiš, zmeraj se suče okoli strojev.

Ob malem rotacijskem stroju.

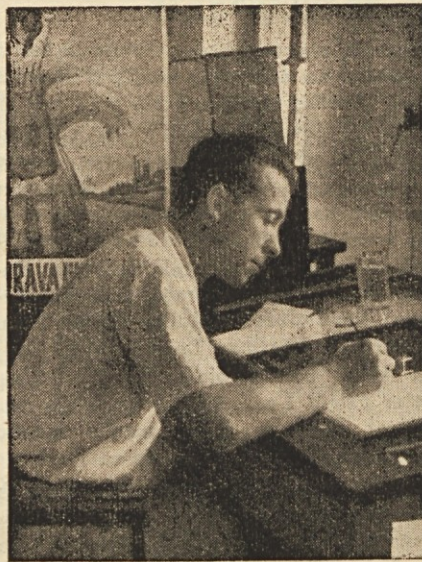
Od l. 1920 je bil mali rotacijski stroj skoraj neuporaben. Mislili so ga oddati že v staro železo. Stal je mirno v prostoru, ki so ga uporabljali zidarji za skladišče. Pa se je spomnil tov. Hartman Lojze, starejši delavec, ki že nad 10 let dela v rotaciji, da bi poizkusil, če ga je mogoče popraviti. Koliko bi s tem prihranil državi v denarju! Z voljo se je lotil dela in uspel. Ponosen je na to. Včasih je tiskal ta stroj samo v eni barvi, sedaj pa je z različnimi manjšimi novatorstvi dosegel, da tiska »Pavliho« kar v treh barvah. Tudi Komunisti, Kmečko ženo in Našo ženo tiska njegov stroj. Delal je dopoldne, pa zvečer bo spet tu. Tiskal bo »Kmečki glas«. — »Ali vesta sindikat in uprava za vso vašo racionalizacijo in vse novosti, ki ste jih upejljali?« sem ga vprašala. »Nekaj že, toda mi ne obešamo vsega na veliki zvon. Sam sem vesel, če mi uspe, kar sem si zamislil. Malenkostne izboljšave pri nas so vsakdanja stvar,« je z bleščečimi očmi pripovedoval. Tako govori naš novi delavec, ki se zaveda, da dela zase! Hartman je tudi izven tiskarne delaven. Tri tedne je delal v Sp. Logu, sedaj pa hodi vsako nedeljo na sečno drv. Kdo ne bi bil ponosen na takšnega delavca?

Skalar Marjan

Med litografiji.

S spremljevalcem sva bežno prešla litografijo, ker je precej tovarišev iz oddelka odsotnih zaradi predkongresnih priprav za razstavo. Ustavila sva se pri

Beranek Riko

tovarišu Gašperlinu, dobremu in marljivemu delavcu. Moj vodič ga je pohvalil, češ, da ima pri otvoritvi sindikalnega počitniškega doma »Ljudske pravice« on največ zaslug.

Knjigoveznica.

V prostorni knjigoveznici mrgoli kot v mravljišču. Med skladi pretiskanih pol vrve delavci, marljive roke posegajo po kupih, jih raznašajo, zlagajo, s stroji vežejo in obrezujejo.

Pri manjšem stroju stoji knjigovez Apfel Vladimir. Eno leto je tu, pa bo že udarnik. Delo, ki je določeno za 8 ur, opravi že v šestih. Mladi delavec je predsednik komisije za tekmovanje in tarifo, namestnik grupnega poverjenika in brigadir pri prostovoljnem delu za celo tiskarno. Ko ga ogledujem, se čudim, kje se krije tolika energija v tej drobni postavi pred menoj.

Ne daleč od Apfela obrezuje tiskane pole Srakarjev Ivan. V Juliju je prednjačil v prekoračenju norme, zato je prejel oddelkovo prehodno zastavico. Do sedaj je imel smolo: že dvakrat se je zgodilo, da je bil en teden pred razglasitvijo udarnikov prestavljen v strojnico, kjer je nekdo zbolel. Zaradi te premestitve ni izpolnil pogojev za udarnika. Sedaj presega normo povprečno za trideset do sedemdeset procentov. Jezil se je na Vevče, češ, da pošiljajo tiskarni površno razrezan papir, kar mu vzame po nepotrebnem mnogo časa. Ivan je dober fizkulturnik — včasih zmagovalec v teku.

Z vodičem sva se ustavila še pri tov. Hvaletu. Na trozerniku visoko presega normo. V prostovoljnem delu je tudi udarnik. Vsak dan dela od treh popoldne do desetih zvečer. Že 505 prostovoljnih ur ima, čeprav na sindikalni tabli piše nekaj nad sto. Vse to mi je pripovedoval smeje, kot da bi delo opravljal igraje.

Globoko zaverovan v svoje delo stoji za mizo knjigovez Borštnar. Že 30 let dela tu. Pri tem se je tako izuril, da dela sam vse fine vezave v usnje. Delo je zelo natančno in zamudno in ga ni mogoče normirati. Večkrat veže en sam izvod. Čeprav ne more postati udarnik, vsakdo ve, kaj pomeni tov. Borštnar za knjigoveznico.

Spoznala sem tudi Povšetovo Marijo, ki šiva knjige. Enkrat je že bila udarnica, tudi sedaj zmeraj presega normo. Mladinka je referent za tekmovanje v oddelku. Da hodi redno na prostovoljno delo, se ji zdi samo po sebi umevno.

Z okrogle mize, ki se hitro suče, jemlje tov. Rakarjeva pole in sestavlja knjigo. Dve leti je v tiskarni pri tem delu. »Dobra delavka je,« mi je rekel vodič, čeprav je sama tožila nad visoko normo, ki jo težko presega. Ni več mlada, vendar hodi vsako nedeljo na prostovoljno sečno drv. Knjigoveznica je eden izmed najboljših oddelkov našega kolektiva.

Polna močnih vtisov sem se vrnila v svojo pisarno in se zamislila nad tem, kar sem videla. Nihče v tiskarni ni niti omenjal zloglasnih klevet Informbiroja — toda gledala sem jih pri njihovem delu in to so bile dovolj jasne besede.

Škofic Karel

Leskovic Rudolf

Jerič Franc

NAŠI UDARNIKI — NAŠ ODGOVOR KLEVETNIKOM

Medtem ko imamo priliko dnevno poslušati v radiu klevetniško gonjo proti naši državi, ko informbirojevsko časopisje preplavlja ploha laži v naši državi, ko nam očitajo izdajstvo socialističnega tabora, skratka, ko si izmišljajo kopico grehov in jih skušajo naprtiti na naše rame in s tem prikriti svoje izdajalsko početje, vidimo, da naše delovno ljud-

Hvale Maks

stvo ne naseda tem lažem, ter jih dnevno s svojim delom demantira. Dnevno se vršijo protestna zborovanja, na katerih naši delovni ljudje z ogorčenjem zavra-

Selan Rozka

čajo vse laži in obrekovanja, ki si jih izmišljajo na naš račun. Vsak dan imamo priliko ugotavljati večje uspehe delovnih kolektivov širom naše države, ki s svojim delom prepričljivo demantirajo vse laži.

Tudi naš delovni kolektiv se pridružuje milijonskim delovnim množicam nove Jugoslavije v borbi za zmago resnice.

Srakar Ivan

Pri svojem delu dnevno tekmujemo za čim večjo produktivnost, za znižanje polne lastne cene, za dvig kvalitete ter za čim boljše izpolnitev še ostalih planskih nalog. Ves kolektiv se bori za izpolnitev teh nalog ter žanje pri tem vidne uspehe. Pri delu pa izstopajo posamezniki s svojo marljivostjo in produktivnostjo. Na ta način so si posamezniki že po večkrat priborili časten naslov udarnika, nekateri pa celo s svojo iznajdljivostjo naslov racionalizatorja.

V zadnjem obdobju so se odlikovali ter si s svojim delom priborili naslov udarnika naslednji tovariši:

Strojni stavec Pozenel Franc je šestič proglašen za udarnika, kemigraf Hvastja Franc četrtič, strojnik Jerič Ivan tretjič, drugič pa stavec Urbančič Franc, elektro-monter Cizelj Janez, knjigovez Hvale Maks, strojnik Skalar Marjan, knjigoveška delavka Povše Marija in strojni stavec Ivančič Vladimir. Prvič so pa proglašeni za udarnika: strojnik Leskovic Rudolf, strojnik Škofic Drago, pomožni delavec Veve Jože, vlagalka Cerjak Ana, rotostrojnik Hartman Lojze, stavec Hrovat Albin, bakrostrójnik Accetto Dušan, meter Friedl Leon, knjigovez Srakar Iv., litograf Beranek Riko, strojni stavec Gale Stanko in vlagalka Selan Roza.

Vsem našim udarnikom čestitamo k njihovim uspehom ter jim želimo nadaljnega poleta in uspehov pri njihovem delu. Vse ostale člane našega delovnega kolektiva pa pozivamo, da tudi oni vložijo vse sile v delo, da tekmujejo z našimi udarniki za čim večje delovne uspehe in s tem dokažejo, da so zavedni člani našega kolektiva in zavestni borci za zmago socializma v novi Jugoslaviji.

Povše Marija

Naš patronat je imel kulturno prireditev

Kulturno prireditev — tri enodejanke, ki smo jo priredili v naši sindikalni dvorani dne 27. avgusta, smo hoteli ponoviti še v našem patronatu. Mimogrede povedano, marsikateri člani naše sindikalne podružnice, ki sicer redno prispevajo v denarju za naš patronat, niti ne vedo, kje je ta patronat, niti kakšni ljudje so v patronatu. Prav na kratko: patronat je na Poljanski cesti števil. 16. V njem živi okoli 90 starih ljudi; ali so invalidi že od rojstva ali pa ljudje, ki danes nimajo nikogar, ki bi skrbel zanje. Zato jih je ljudska oblast — socialno skrbstvo — prevzela pod svoje okrilje, posamezne ustanove in podjetja pa imajo nad njimi varstvo. Ko sem si v sredo ogledal prostore v patronatu, sem ugotovil, da nimajo primerne odra, kjer bi naša dramska skupina ponovila tri enodejanke. Vendar nas to ni oplašilo. Kratak posvet... Nekaj moramo »spraviti skupaj!« Gre vendar za tekmovanje, a tudi za to, da držimo obljubo, ki smo jo dali našim varovancem v patronatu. Zaključek je bil jasen: spremenili bomo — vsebinsko prireditve. In spet razmišljanje... Nekaj veselega, življenjskega moramo nuditi varovancem. Da bodo z našo prireditvijo ne samo zadovoljni, temveč in predvsem, da bodo čutili, da se zanje zanimajo tudi ljudje, ki izpolnjujejo plan! Skratka, da bodo čutili, da od zdravih delovnih ljudi niso pozabljeni.

Program smo sestavili kaj hitro. Harmonika, violina in kitara. Glejte, v najkrajšem času in — orkester ali če hočemo reči, šramel smo sestavili. Da, še so v našem podjetju »skriti« talenti, samo poiskati jih je treba.

V petek popoldne smo odšli v patronat. Komisija za socialno skrbstvo v naši sindikalni podružnici je prispevala tudi 5000 dinarjev za patronat. Da vidite, kako zadovoljni so bili naši varovanci, ko smo jih obiskali. Ko pa je Turnšek raztegnil še harmoniko ter so se veselili zvoki violine in kitare razlili po obednici, kjer smo imeli prireditev, so se našim varovancem orosile oči... Tudi venček partizanskih pesmi smo imeli na sporedu. Človek bi rekel, da ti stari ljudje ne poznajo partizanskih melodij, ker so bili pred vojno in med okupacijo — res siromaki. Toda, ne samo, da so nam zaploskali, temveč so polglasno peli z nami, tako so jih prevzele pesmi naših borcev.

Vse to nam je le v dokaz, da naša pesem, da naša borba ni prav pri nobenem našem človeku, ki živi z novim časom, nekaj neznanega. Saj so kasneje, ko je tovariš recitiral pesem »Drežnik Andrej govori...«, prisluhnili pesmi in začutili, da se v naši državi dogajajo plemenite in velike stvari.

V slovo smo povedali našim varovancem še nekaj besed. Pritrjevali so in priznali, da se jim godi dobro. Rekli so, da tako niso nikoli prej živeli. Le eno željo so izrazili, da bi jih prav kmalu in nato še večkrat obiskali. Denarno nagrado, so rekli, pa bodo uporabili za nabavo radioaparata. Prav ta prireditev narekuje vsakemu članu naše sindikalne podružnice, da bo za naše varovance še v naprej prispeval, a tudi, da bomo kot kolektiv, ki ima patronat, redno obiskovali naše varovance.

OD PRIPRAV DO KULTURNE PRIREDITVE

Dragi bralci, eno lahko trdim: v naši sindikalni podružnici je lahko in težko biti odgovoren za dramski krožek. Pa se mi zdi, da slišim vaša mnenja: »Ali samo prvo ali pa samo drugo! Samo ena pot je danes mogoča!« Jaz pa odgovorjam pisмено, čeprav bi lahko ustmeno povedal najraje — vsem! Predvsem pa članom sindikalne podružnice, ki so se prijavili, da bodo sodelovali pri našem dramskem krožku. Prav za prav, tovariši, saj sem s tem že povedal, zakaj je delati lahko in težko! Ali ni prav v tem skriti i grm i zajec, ki tiči v njem? Veste, ni dovolj samo — prijava, na primer: »Jaz, ta in ta...«, bom pomagal pri dramskem krožku.« Ko pa pride — recimo z izrazom, ki je znan dandanes skoraj vsem — potreba po ljudeh, no, pa išči po odelkih sam, pa zbiraj material in telefoniraj ponovno, če osebno ne uspeš! Skratka, ko nastane potreba po ljudeh, hej, predsednik dramskega krožka je največkrat le številčno šibek. Komaj nekaj »odrskih borcev« se z njim vred bori za prireditve in za vse, kar je z njo v zvezi... In kar bi lahko napravilo nekaj ljudi celo bolj uspešno, to mora izvršiti le razredčena četica naših odrskih borcev...

»Velja! 27. avgusta ob pol dvajseti uri!« Sklep je bil! Prav je tako! Saj smo že teden dni zamudili. Da, da, delovna sila, v našem primeru pa igralci za izvedbo treh iger. Telefon je silno slabo »orožje« za obveščanje! Z besedo opraviš še največ! In prav je tako. Človeku poveš, za kaj gre. Ne smemo dopustiti, da bi morda prav zaradi neizpolnitve plana v kulturno-prosvetni komisiji bili med najslabšimi delovnimi kolektivji. Bomo, so rekli igralci, bomo naštedirali v enem tednu. Tov. Ivo Krajnc pa jih je kar ponoči »pžil« z režijo. Enkrat na odru, drugič spet v sobi... Geste, zvok, izgovarjava, mimika in — kdo bi naštel še vse potrebne izraze za obvladanje odrskega komada.

»Pa vidva, Franci in Franci? (za igro »Tragik po sili« sta bila oba igralca s pravimi imeni Franci!.)« Svetic in Hvastja sta se pridno pripravljala za igro. »Mojduš,« je rekel Svetic, »samo da me res ne bi tako nerviral komarji, pa bo šlo...!« Bil pa je že torej...

»Jaz bom potreboval škornje, jaz haljo, jaz samovoznico ali metuljčka, jaz še čepico in jaz nekaj kartonskih škatal...« Vraga, kakšne prošnje so imeli. No, jaz pa si je nisem upal niti povedati. Kajti, kje bom dobil psička, ki bo jokal? In kje vsaj nekaj prstanov? Pa cilindri in zvočec? Da, molčal sem, saj vloge do tega dne še nisem niti pogledal. Vedel sem le to, da je naslov igrice »O škodljivosti tobaka«. Kadil pa sem kljub temu še naprej... Končno nisem povedal še niti, da moramo nabaviti — šminke... In spet telefon... »In šminke takoj prinesi, vraga. Pa veliko!« — »Veliko?« se je čudil ženski glasek po telefonu... Pa sem se resda domislil, da ne bomo tudi odra — šminkali. Tedaj pa — kulise, vraga. Telefon ne uboga več. Stopnic je v naši tiskarni, verjemite mi, za 100% preveč. Po spominu sem pobrskal... Aha! To je rešitev! K risarjem v litografijo! Stisnila sva si s tov. Možino roko in vedela sva, da tečejo zadnji dnevi, da pripravimo kulise. Tudi na ozvočenje nisva pozabila. Potem pa spet hajka za — rekviziti... »In kdo nas bo šminkal?« me je povprašala tovarišica Ančka. Razbijal sem si glavo, vonjal šminke in odpiral škatlico, kjer je bil odrski puder... »Naši ljudje! In ti tudi, kaj ne Ančka? In Svetic in

Hvastja in Tišler in Margon in — jaz.« Z mojim odgovorom so bili kar zadovoljni...

Sobota... Kulise so že na odru. Kaj pa zastor? Hajd po Florjančiča. Še za električno razsvetlavo bo skrbel. Kaj pa sufler? Mojduš, le koliko stvari se je še zadnji dan nabralo. »Halo, naj pride Romana h generalki! Šepetalka bo!« Spet skrb manj... Ivo Krajnc je kot na trnih. Bo generalka uspeła? Knjiško je že odložil. »Zastor!... Laczi—Bacsi je šel... Tudi generalka, kjer sta igrala oba Francija, je šla. Le Svetic se je spotil, ko je prenašal škatle... »Pa ti?« so me drezali. »Zvečer! Še ne znam vloge in tudi psička nimam!« Popoldne pa je stopila v dvorano tišina...

Osemnajst je že ura. »Mojduš in Možina,« sem se pridušal. »Kje pa je ozvočenje? Še pesmi ni čuti...« Pa se je tov. Možina prismejal in me potolažil. Za njim je prišel tudi ozvočevalec. Šminkanje, napravljanje in pregledovanje vseh rekvizitov, no to je potrebna stvar. Moje psička pa le še ni bilo. Le kako se bo izteklo? V dvorani se že zbirajo ljudje... Vsi smo že našminskani. Pa se spomni Margon, da nima halje. Aha, spet slaba rekvizitorska služba, vraga. In prvi, ki smo ga srečali, je imel haljo, pa je bilo po njem. Čas hiti... Psiček je tu! Samo nagaja za odrom. Kar s stolom je hotel pobegniti. No, pa sem mu dal svojo ve-

čerjo in potolažil se je. Tem manj sem bil pa potolažen sam, ker sem ostal brez večerje. Še zadnji pregled. Stoli na odru, ali je štedilnik trdno postavljen in ali se da okno odpreti. »Ančka,« sem še zaklical, preden se je dvignil zastor, »da ne boš okna odtrgala od kulise...!« In smo začeli... Kar zadovoljna sva bila s Krajncem in sva si mela roke. Na vse sva pozabila in jaz celo na — psička. Ko je šel »Laczi—Bacsi« h koncu, sem se spomnil nanj. Le kje je. Skril se je kužek kar pod oder, da bi ušel močni luči. Hočeš nočeš, pri naslednji točki je moral z menoj na oder! Kako je bilo potem, veste vsi. Oziroma tisti, ki ste gledali gire, Še »tragik« je bil na vrsti. Svojevredna igra, ki je žela pri občinstvu posebno mnogo smeha. Svetic pa je iz tragika postal že hitro pravi junak, ko je po končani igri odšel na delo v rotacijo, drugo jutro pa še na sečno drv. Vidite, tako požrtvovalni so vsi naši igralci. Še nekaj glasbe — in prireditve je bilo konec...

Tako! Tudi jaz naj zaključim! »Črno na belem« me preganja in pravi, naj končam, sicer ne bo mogla ta številka iziti po »planu«. Ker pa nočem biti jaz vzrok za zakasnitev lista in s tem tudi morda krivec, da v tekmovanju za kongres grafičarjev nismo izpolnili obveznosti kulturno-prosvetne komisije, končam. Ocenio za našo prvo širšo kulturno-prosvetno prireditve pa naj dajo zato — gledalci sami. B. A.

NEPREDVIDENE ZAPREKE PRI NORMAH

Zakaj odstotek dela po normah v oddelku strojnice ni zadovoljiv, ko imamo že za večino dela vpeljane norme. Ta očitanja in vprašanja letijo na oddelkovodjo, normirca in grupnega poverjenika, tako s strani vodstva kakor tudi s strani samega delavstva, češ: kako to, saj delamo že vse po normah. To pa ni res, še daleč ni vse normirano.

V prvi vrsti nas tepejo drobna dovršilna dela in obratna režija kot n. pr. pranje forme in valjev, čiščenje itd. Tege vsega je več kot ena četrtina. Umivanje celega stroja smo že začeli zadnji čas po normi in upamo, da se bo obneslo, kljub nerazumevanju posameznikov. Tudi pri zgibanju, štetju in ravnanju smo prišli naprej, tako das mo tudi tukaj postavili normo. Seveda je bilo od začetka dosti oporekanja, češ, tovariši tako pa ne bo šlo, ta norma ni človeška, vsa sem premočena, druga zopet tarja, da ne more zgibati določeno število. Res, od kraja je bilo to težko, ker vlagalke tega niso vajene, pozneje pa, ko so se priučile, so jo nekatere celo presegle.

Revizije v strojnici. Te so pri nas kronične in stalne. Kadar je revizija v redu, takrat postane strojnik veselejši in živahnejši, ker ve, da delo ne bo zaman. Popravljanje v stroju pa dosti zamudi tiskarja, ker običajno pride popravljal stavek, ko dela strojnik že drugo pripravo. Zgodilo se je, da je prišel stavec popravljal v strojnico s polnim čolnom stavka. Strojniku se sedaj že izplača, da naredi še eno pripravo. Kaj pa norma? In pa čakanje? Potrebno je, da gre vse delo iz norme ali pa samo nadoknaden čas, kot je dodatek k normi. Tudi na malih strojih je stvar podobna, in skoraj

ni tiskovine, ki bi bila dobra za tisk. Niso pa vselej krive napake, temveč tudi slab tiskovni material, ki se opazi šele v stroju. Pri opozovanju sem videl, da nekateri vestni strojniki normo dostikrat presežejo, ki jo pa ne zabeležijo, samo da imajo manj »čakanja na revizije«, manj »poprave stavka«, torej manj pisanja in manj obratne režije. So pa tudi dela, ki se pošiljajo v pregled iz stroja, predvsem zaradi pravilne barve. Jasno je, da to plača naročnik, ampak čas ne more biti normiran.

Tudi tiskovni material, zlasti barva in valjarji, znatno vplivajo na normo. Pri 7 in pol-urnem tiskanju je treba posebno zadnji čas večkrat naoljiti prevleko in zamenjati vrhno polo.

Namazani valji se poleti širijo, pozimi krčijo, treba jih je stalno meriti in menjati. Vse to da veliko dela, ki se ne da normirati.

Konci papirja in neenak papir so zelo velika ovira za hiter in lep tisk. Običajno padejo konci na valje, ki se po nekaj odtisih že razcefrajo, tako da je treba del valjev oprati.

Premikanje stavka, zgibanja in merjenje predpisanih vrst pri boljših delih: pri perspektivah, gre zopet iz norme, kar pri navadnem tipiziranem delu odpade.

Čakanje na nujna dela, čakanje na odobrenje tiska — to gre vse na račun norme. Če se bo to, kar sem naštel, vsaj delno odpravilo, se bo odstotek dela po normah znatno dvignil.

Ne maram pa pri tem zagovarjati tiste tovariše in tovarišice, ki krijejo svoje neznanje, lenobo in ne dosežajo norme, v prav vse rubrike, kolikor jih premore dnevni izkaz. R. L.

Nezlomljiva enotnost in nepremagljiva ustvarjalna energija — to je veličasten odgovor naših narodov podležem, ki so z lažmi in klevetami, trgovskim podtikanjem, ekonomsko blokado, politično in kulturno izolacijo poskušali zadaviti našo državo v razmahu naše socialistične graditve.

Moša Pijade

VARČUJMO IN RACIONALNO IZKORIŠČAJMO ELEKTRIČNO ENERGIJO!

Objavljamo odlomek iz okrožnice, katero nam je poslalo ministrstvo za industrijo Ljudske republike Slovenije,

Ved vedno večjega porasta industrijske proizvodnje, razširitve in ustanavljanja novih industrij, naše elektrarne niso kos preskrbeti vsem odjemalcem tiste energije, kot bi jo rabili. Izgradnja naših novih elektrarn ne gre tako hitro naprej, kot bi to zahteval porast industrijske proizvodnje in s tem povečane porabe po električni energiji iz razlogov, ker je gradnja elektrarn, posebno večjih, zelo dolgotrajna. Povečana zahteva po električni energiji se posebno izraža za časa slabega vodnega režima na Dravi in s protipravnim reguliranjem vodnega toka. Opažamo ogromne potrebe po eni strani, na drugi strani pa dostikrat neracionalno izkoriščanje energije, ko posamezniki iz široke potrošnje, kakor tudi manjša in večja industrijska podjetja prekomerno, negospodarsko trošijo tako dragoceno električno energijo. Upoštevajte, da proizvajanje kWh za našo industrijo predstavlja vrednost 50 din za kWh in če pomislimo, da ob izpadih naših elektrarn ne obratuje gotovi del industrije in na tisoče delavcev skoraj brezdelno stoji in čaka na tok, si lahko predstavljamo, ne oziraje se na s tem v zvezi izpad gotove količine proizvodov, kakšna dejanska škoda nastaja, če industrija nima dovolj električne energije na razpolago. Ko je torej na eni strani pomanjkanje, opazimo na drugi strani, da posamezniki ali podjetja lahko z racionalnim izkoriščanjem in z izredno štednjo mnogo pomagajo onim industrijam, ki so morale biti v primeru izpada reducirane.

Štednja naj bo res štednja, to se pravi, da bo vsak posameznik, kot velika in malo podjetja, trošil energijo, ki jo za proizvodni proces nujno rabi in da bodo

posamezniki in manjša podjetja štedili in odstopili podjetjem, ki rabijo energijo, v gotovem predvidenem času. Razumljivo pa bo štednja le tedaj koristila, ako bo prodrla v vse sloje, in bo vsak državljan, bodisi le kot navaden potrošnik razsvetljave, bodisi kot obrtnik, bodisi manjša ali večja industrija sodeloval pri organizirani izvedbi štednje. Le na ta način bo dosežen tiste efekt štednje, le na ta način bomo prihranili potrebne kWh za našo industrijo. Potrebna pa je za izvajanje stroga disciplina in zainteresiranost vseh slojev ljudstva, kar bomo dosegli z razlaganjem načina izvedbe štednje, povezanosti ter vsestransko propagando, v katero bomo pritegnili oblastvene, množične in partijske organizacije.

Pota, ki vodijo v to organizacijo in njeno izvedbo, so različna in gredo kot je omenjeno, preko posameznih podjetij, preko podjetja za razdeljevanje električne energije in preko oblastvenih organov in povezavi z množičnimi organizacijami.

Glavna navodila organiziranja bi bila zapopadana s sledečim:

a) Zmanjšanje porabe električne energije v vsem dnevnem času (kar naj bi v prvi vrsti izvršili odjemalci široke potrošnje).

b) Zmanjšanje porabe v kritičnem času, v času največjega obratovanja industrije od 7—12. ure in v času svetlobne konice.

c) Znižanje celotne povprečne obtežbe v industriji na čas, ki ne sovпада s konico omrežja.

V zvezi z gornjim upoštevajte sledeča navodila:

1. Kjer koli vidiš luč, ki ni nujno potrebna, ugasni jo.

2. Za čas, ko opravljaš pri stroju delo, katero ni vezano na električno energijo, izključi elektromotor.

3. V uradnih prostorih tiskarne in uredništva naj se uporabljajo namizne ali stropne svetilke, ne pa oboje istočasno.

4. Po zaključku lista naj se luč na stopnišču ugasne.

5. V knjigovoznici naj se električni grelci za klej izključijo, čim niso več potrebni.

6. V kopalnicah naj se enkrat dnevno segreje voda v času, ki je za to določen. Posameznik se ne sme posluževati stikala za gretje vode.

7. Na splošno naj se delovni prostori ne ogrevajo z električno energijo.

Vsak potrošnik mora s štednjo in gospodarsko uporabo električne energije pomagati k rešitvi elektroenergijskega vprašanja v Sloveniji. Posebno veliki potrošniki lahko učinkovito prispevajo k omiljenju vseh težkoč v zavesti, da s skupnimi naporji premagamo lahko vse težave. Saj stremimo vsi k enemu in istemu cilju, k dvigu našega gospodarstva in izboljšanju življenjske ravni delovnega človeka.

Glavni dispečer električne energije bo izpolnil svojo težko nalogo uspešno le tedaj, če bodo vsi potrošniki disciplinirani in izvajali njegove ukrepe v korist skupnosti.

Cizelj Ivan.

Bralci lista

»Črno na belem« —
postanite njegovi
dopisniki!

ŠAH IZ ZGODOVINE ŠAHA

(Nadaljevanje.)

Tedanji šah se je igral seveda še v prvotni obliki oziroma načinu, t. j. figure niso bile tako gibljive in pokretne kot so danes. Poleg tega so šah smatrali za igro in ga igrali za denar. Zgodovinska nujnost pa je tudi v tem pogledu narekovala spremembo. Prihod šaha iz nekako duhovno lenega vzhodnega ozračja na obronke Evrope je zahteval tudi v šahu revolucijo, ki je pa v tistih časih nihče ni tvegala. Zato so šah v Španiji in tudi v Italiji igrali po starem načinu ter so ga menda ravno zato ponižali na stopnjo igre, ki vzbujata strast hazarda in igre za denar. Sicer pa je znano, da so bili Evropeci v mračnem srednjem veku izredno vdani vsem strastem, ki se izživljajo v igrah. Šele ob koncu 15. stoletja se je zganil tudi šah. Neutešljivo hrepenenje po prostornih in časovnih razdaljah, hrepenenje po brezkončnosti, je prerodilo arabski šah in ga preoblikovalo. Figure, ki so dotlej tako rekoč samo stopicale, so postale izredno gibljive, dama pa je postala skoraj grozna. Izredne poteze, kot n. pr. rokade itd., so pa že poznejši dodatki, zelo izpopolnitve.

Potem, da nadaljujemo pot šaha po svetu, se je šah udomačil v Franciji in Angliji ter si počasi utrl pot po vsej Evropi. Francija je imela ob koncu 18. stoletja velikega šahovskega mojstra, ki se je imenoval Andre Danican z umetniškim imenom Philidor. Tega Francoza

Philidorja je takratna šahovska javnost smatrala za najboljšega igralca na svetu. Toda o kaki organizaciji boja za svetovno prvenstvo tedaj še ni bilo sledu. Philidor pa je bil dejansko prvi, ki je skušal utrditi splošna načela v teoriji.

Sredi preteklega stoletja se je javno mnenje odločilo za Angleža Stauntona, ki naj bi bil najmočnejši šahist na svetu. Toda kmalu je dobil Staunton konkurenta v Andersenu, ki je bil Nmec danskega porekla. Ker je Andersen premagal v dvoboju Stauntona, je šahovska javnost seveda Andersenu priznavala šahovski primat. Andersen je zmagal tudi na velikem mednarodnem šahovskem turnirju v Londonu leta 1851.

Leta 1858 je prišel iz Amerike v Pariz izredno talentirani šahist Pavel Morphy. On je na svoji turneji po vsej Evropi od leta 1858—1860 vsepovsodi zmagoval in v svoji igri pokazal tako čudovite kombinacije, da so ga smatrali še več desetletij po njegovi smrti za nenadkriljivega. Še danes uživamo ob preigravanju njegovih partij zaradi blestečih kombinacij. Morphy je gladko premagal tudi Andersena. Morphy je dobil 7 partij, Andersen dve in dve sta se končali remis. Kljub sijajni igri pa Morphy ni dolgo držal šahovskega žezla, kajti pojavil se je kot meteor, zadivil ves svet s svojo igro in po preteku nekaj let ugasnil.

Za Morphyjem se je pojavila nova šahovska zvezda; bil je to Wilhelm Steinitz iz Prage. S svojo dognano, teoretično utemeljeno igro je povsodi zmagoval. Med drugimi je leta 1866 premagal tudi Andersena z 8:6 brez remijev. Ker se

Morphy šahovskega življenja ni več udeleževal, so začeli smatrati Steinitza za najboljšega na svetu.

(Dalje prihodnjič.)

VELEMOJSTER NAJDORF IN LJUBLJANSKI ŠAHISTI

Eden izmed kandidatov za svetovnega prvaka velemejster Miguel Najdorf, je po nedavno končanem dvoboju z večkratnim jugoslovanskim prvakom dr. Trifunovičem obiskal tudi Ljubljano in odigral simultanko s tridesetimi nasprotniki. Najdorf je dobil samo 12 partij, izgubil 7 (!) in 11 igre se je končalo neodločeno. Igral je polnih 6 ur. Z rezultatom je bil skrajno nezadovoljen in je izrazil željo, da odigra takoj drugi dan še eno simultanko z 20 nasprotniki. Povedal je tudi, da tako slabega uspeha še ni imel pri podobnih produkcijah. V New Yorku je od 750 simultanskih iger samo dve (!) izgubil. Toda tudi druga ljubljanska simultanka mu ni izpadla po volji. Dobil je 13 partij, štiri (!) izgubil in tri remiziral. Obljubil je vsakemu igralcu v drugi simultanki osebno nagrado, kdor ga premaga.

SŠD Grafičar je dal pretežno večino igralcev, ki so se zelo dobro odrezali. V prvi simultanki so zmagali: Smoljanovič, Vrhovec, Kržišnik in Kržin; remizirali pa so: Lorbek, Bajec ml., Logar, Kozina, Boblek, Vošpernik, Volk in Hren. V drugi simultanki so dobili: Smoljanovič I., Gabrovšek in Volk; remis pa Bajec ml. in Vošpernik. Hren Lado.